

תשע"ו - Vayeitzei - WhatsApp

1- מדוע שבחי ה' בפסוק 'לך ה' הגדולה והגבורה וגו' הם בלשון נקבה -
כתיב 'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו', והכתוב מונה שבחי ה' בלשון נקבה, ולכאורה תמוה, הרי בדרך כלל בפסוקים
הובאו שבחי הקב"ה בלשון זכר.

וביאור הטעם לכך: "שהם בחינות מקבלים מאור אין סוף ב"ה" (תו"א ויצא ד"ה וישכם לבן בבוקר).
כלומר: ענין הנקבה הוא שהיא מקבלת מהזכר. וכך הוא כאן, דזה שתוארים אלו - גדולה וגבורה וכו' - הם בלשון נקבה מורה
על כך שבחינות אלו הן רק 'מקבלים' ההשפעה מאור אין סוף ב"ה.
כידוע, שהפסוק הנ"ל 'לך ה' הגדולה וגו', מונה את כל ז' המדות והספירות העליונות (חסד גבורה תפארת וכו'), ונדוע שהם
רק 'הארה' והתפשטות ממנו יתברך, ואינם מהווים ח"ו הגדרה על עצמותו יתברך, ועד"מ מי ש'מקבל' השפעה מזולתו, הרי
את 'עצם' המדה אינו מקבל ורק ה'הארה' והתפשטות' הוא מקבל. ולכן הן בלשון נקבה - להורות שהם בבחינת 'מקבלים'
בלבד.

(ע"פ תו"א ויצא ד"ה וישכם לבן בבוקר)

2- 'האבות הן הן המרכבה' לפי פשוטו וע"פ חסידות -

אמרו רז"ל (ב"ר פמ"ז, ו) 'האבות הן הן המרכבה'. ולפי פשוטו הכוונה היא, שכשם שהקב"ה יושב על כסא כבודו בשמים על
'מרכבה' של מלאכים עליונים, כך הוא 'יושב' בארץ, כביכול, על האבות, ש"המה מחזיקים הכסא כביכול" (כלי יקר ס"פ לך).
דהיינו, כשם שלמעלה מתגלית "קדושת השכינה על חיות הקודש, והיא הנקראת 'מרכבה', כן היא [מתגלית למטה] על
האבות. ולפי שהצדיקים גדולים ממלאכי השרת, אמר ש[האבות] הן הן עיקר המרכבה" (יפה תואר (הארוך) שם), היינו ששיקר
התגלות השכינה היא על האבות דוקא.

וע"פ חסידות מאמר רז"ל זה מורה על גודל הפלאת אופן עבודת האבות להקב"ה. כלומר, 'מרכבה' מורה על ביטול מוחלט
להקב"ה, עד כדי כך שאין לאדם שום רצון לעצמו, וכל מגמתו היא רק למלאות רצון ה', בדוגמת מרכבה שבטלה לרוכב לגמרי
ואין לה שום רצון משלה, וכל ענינה הוא אך ורק למלא את רצונו של הרוכב המנהיג את המרכבה.
וזהו שהאבות 'הן הן המרכבה' - ש"כל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עולם הזה, ולא נעשו 'מרכבה' רק לרצון
העליון לבדו כל ימיהם" (תניא פכ"ג), "ולא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבוץ העולמים בביטול הנ"ל"
(שם ר"פ לד), עד שהיו כמו 'מרכבה' לרצון העליון.

(ע"פ תו"א ויצא ד"ה וישכם לבן בבוקר)

3- הענין המיוחד שהאבות פועלים בנפשות כל ישראל -

האבות הם המקור והשורש לכל בני ישראל, ובפנימיות העינים זה מורה על כך שעל ידם נמשכו המשכות עליונות לכלל
ישראל.

והיות והאבות הם בבחינת 'מרכבה' - בבחינת ביטול מוחלט לה' - וממילא היו כלים לאור אין סוף ממש המתלבש בספירות
דאצילות, לכן דרכם נמשך אור אין סוף ב"ה 'בגילוי' בכל נפשות ישראל.

ואף שכל ישראל מצד טבע נפשם הם 'מאמינים בני מאמינים' (שבת צז, א), אך, האמונה היא כח מקיף בלבד, כלומר, אף
שמאמין בהאמת האלקית, אין זה פועל על הנהגתו במעשה בפועל, כי האמונה היא כח עליון שנשאר בהעלם ואינו חוזר לתוך
פנימיות האדם לשנות אותו.

ולכן יכול להיות מצב של 'גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא' - הגנב בעת גניבתו קורא לה' שיעזור לו שיצליח בגביבתו. הרי
שמאמין בה' ולכן קורא אליו, ובכל זאת הוא גונב והולך נגד רצונו ית'.

אמנם, מה שהאבות ממשיכים הוא יותר מזה - שאור אין סוף יאיר בגילוי, דהיינו שהקשר של היהודי לאלקות לא יישאר בגדר
'אמונה' בלבד, אלא הם פועלים שהיו בבחינת 'דעת' באלקות, "דעת מלשון הרגשה, שהיא ההרגשה בלב שיכיר וירגיש כאילו
רואה לעיני בשר בראי' חושיית ממש" (לקו"ת פ' במדבר ב, ד).

(ע"פ תו"א ויצא ד"ה וישכם לבן בבוקר)

4- (כדי להגיע לדעת' באלקות צריך לענין הרחמנות -

בברכת קריאת שמע אומרים: 'אבינו אב הרחמן רחם נא עלינו', וממשיכים: 'ותן בלבנו בינה וכו'', ומסמיכות הדברים מוכח שיש
קשר מיוחד ביניהם, ויש להבין מהו הקשר בין התעוררות הרחמים מאת ה' לענין נתינת הבינה באדם.
וביאור הענין: ע"פ פנימיות הדברים יש קשר מיוחד בין בחינת הרחמים וענין הבינה והדעת, שבאמצעות בחינת רחמים באים
לענין הדעת.

כלומר, 'אבינו אב הרחמן רחם נא עלינו' הכוונה להתעוררות הרחמים על ירידת הניצוץ האלקי למטה, שהוא 'חלק אלקה ממעל ממש' וירד למטה מטה להתלבש בגוף גשמי וחומרי, שמזה ניתן להתעורר ברחמנות גדולה על גודל הירידה. ועל ידי זה יקויים המשך הדברים 'ותן בלבנו בינה', שנמשך באדם בינה ו'דעת' באלקות, 'הרגשה' בלבנו, היינו 'גילוי' אור אין סוף. כי התעוררות הרחמנות מעוררת המשכת אלקות מלמעלה מעלה, ונמשך גילוי אלקות בנפש האדם עד שיכול להרגיש ולראות את האלקות - ענין הדעת.

והטעם שרחמנות מעוררת המשכת הדעת הוא כי "מדת הרחמנות היא נמשכה מבחינת דעת, כמו שאנו רואים בחוש שטבע התינוק להיות אכזרי (היפך הרחמנות) לפי שאין בו דעת", והסוד בזה הוא משום שבסדר הספירות - תפארת (רחמים) ודעת עומדים בקו אחד, קו האמצעי.

(ע"פ תו"א ויצא ד"ה וישכם לבן בבוקר)

5) - פירושו הפנימי של 'ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה' -

יעקב הוא אותיות יו"ד עקב, וזה בא להורות שבחינתו הרוחנית היא ענין המשכת בחינת החכמה העליונה - המרומזת באות יו"ד (ראה אגרת התשובה פ"ד), להאיר למטה בעולמות התחתונים, המרומזים בענין ה'עקב' להיותו החלק הנמוך ביותר של הגוף, כמו כן עולמות אלו הם בגדר "תחתון במדריגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו יתברך" (תניא פל"ו). ולפי זה מובן הפירוש הפנימי ב'ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה':

'באר שבע' מתייחס ל'שבע' המדות העליונות שבעולם האצילות, שהן בטלות ומיוחדות בו יתברך, וכמאמר התיקוני זהר על הספירות דאצילות 'איהו וחיהו וגרמוהי חד' - ש'חיהו' שהם האורות, וגם 'גרמוהי' שהם הכלים - מיוחדים עם 'איהו' שמכוון לעצמותו יתברך.

והכתוב אומר שענינו של בחינת 'יעקב' הוא 'יציאה' מ'באר שבע' ל'חרן'. והיינו, שהאחדות עם הקב"ה כפי שהיא ב'באר שבע', תתגלה גם ב'חרן', 'חרון אף של מקום בעולם' - הם העולמות התחתונים שמצד אופן התהוותם אורו יתברך אינו נרגש בהם כלל, והם בהרגשתם נפרדים ממנו ח"ו.

וזהו הפירוש הפנימי של 'צוה ישועות יעקב' (תהלים מד, ה), ש'ישועות' הוא מלשון 'וישע ה' אל הבל' שהוא לשון 'פנייה', היינו שהישועות שהם "פניות והמשכות עליונות - פונות ונמשכות על ידי בחינת יעקב, יו"ד עקב" (תו"א בה'ביאור' לד"ה ושבתי בשלום).

(ע"פ תו"א ויצא ד"ה ושבתי בשלום)